

Michal Kučera: Pro vládu je ochrana přírody spíše frází než politickým závazkem

15.1.2026 - Michal Kučera | TOP 09

Dnes nerozhodujeme pouze o tom, zda tato vláda získá důvěru Poslanecké sněmovny. Dnes rozhodujeme o tom, jak vážně bereme výkon moci v této zemi, zda považujeme vládu za odpovědného správce státu, nebo jen za dočasného držitele moci, který reaguje na momentální politické nálady. Programové prohlášení vlády má být základním dokumentem, který odpovídá na jednoduchou, ale zásadní otázku: kam chce Česká republika směřovat a jak se tam chce dostat. A právě při podrobném čtení tohoto dokumentu je zřejmé, že v klíčových oblastech tyto odpovědi buď chybí, nebo jsou formulovány tak vágně, že se na ně nedá nést politická odpovědnost.

Já bych se tady dovil vyjádřit k některým oblastem a začal bych průmyslem a energetikou, tedy oblastí, která rozhodne o konkurenceschopnosti České republiky na celá desetiletí dopředu.

Programové prohlášení vlády pracuje s obecnými frázemi: vláda podpoří, vláda bude usilovat, vláda vytvoří podmínky. Co v něm ale zcela chybí, je nějaký časový harmonogram klíčových rozhodnutí, určení odpovědnosti, vyhodnocení dopadů na firmy, domácnosti, zaměstnanost. Dokument neříká, kdo ponese investiční a finanční rizika energetické transformace, neříká, jaký má být cílový energetický mix, neříká, jak chce stát chránit průmyslové regiony před sociálními dopady změn. Mimochodem, víte, která **slova úplně chybí v programovém prohlášení vlády? Jsou to slova Ústecký kraj, Moravskoslezský kraj, Karlovarský kraj**, tedy kraje, na které nejvíce dopadá právě transformace průmyslu, transformace energetiky, odchod od uhelné energetiky a přechod k nízkoemisní energetice. To, **že vláda úplně opomněla tyto regiony, považuji za její obrovskou chybu** a já věřím, že to svou činností během čtyř let napraví.

Podle veřejných a mediálních vyjádření ministra průmyslu slyšíme navíc v různých obdobích protichůdné signály. Jednou důraz na silnou roli státu, podruhé ujištění, že stát odpovědnost nést nechce. To není drobný detail, to je zásadní nejistota, která brzdí investice a oslabuje důvěru.

Krátce bych se zmínil o energetice jako takové, protože to je jeden z oborů, která prochází dynamickou změnou a která výrazně ovlivňuje celé dění v České republice. Právě zde je nejvíce vidět rozdíl mezi odpovědnou politikou a politikou odkládání rozhodnutí. Programové prohlášení vlády v energetice pracuje s velkými slovy: energetická bezpečnost, soběstačnost, stabilita. Ale když se podíváme na obsah, zjistíme, že **chybí to podstatné, tedy jasná strategie, časový plán, odpovědnost.** Odborníci dlouhodobě upozorňují, že tento dokument neříká, kdy a jak chce stát rozhodnout o klíčových investicích, nevymezuje roli státu, zda chce být investorem nebo regulátorem nebo jen pasivním přihlížejícím a nevysvětluje, kdo ponese rizika a náklady této transformace.

Energetika bez časové osy není strategie, je to jen odklad odpovědnosti. Zcela zásadní je také to, že vláda neřídí transformaci energetiky a průmyslu, ale podle tohoto dokumentu na ni bude pouze reagovat. **Programové prohlášení nehovoří o transformaci regionů**, o rekvalifikacích, o sociální pojistkách pro oblasti závislé na energeticky náročném průmyslu, a přitom na to upozorňuje nejméně ekonom, že bez aktivní role státu se strukturální změny zvládnout nedají.

Další vážný problém, který vidím a který evidentně je obsahem či není obsahem programového prohlášení, je podcenění obnovitelných zdrojů a decentralizace energetiky. Programové prohlášení o nich mluví vágně, bez ambice, bez konkrétních cílů. Chybí jasná podpora komunitní energetiky obcí

a domácností, akumulace energie. **Bez decentralizace zůstává energetika zranitelná, drahá a závislá.** A konečně energetická bezpečnost. V programovém prohlášení je zmíněná, ale pouze jako fráze, nejsou zde žádné krizové scénáře, žádné propojení s bezpečnostní, a hlavně zahraniční politikou, žádné vyhodnocení rizik. Přitom **energetika dnes není technický detail. Je to otázka bezpečnosti, suverenity a mezinárodní důvěryhodnosti státu.**

Na rozdíl od tohoto váhavého přístupu současné vlády **TOP 09 dlouhodobě prosazuje jasný energetický mix s časovou osou**, kombinaci jádra a obnovitelných zdrojů, silnou ale přesně vymezenou roli státu, ochranu spotřebitelů skrz předvídatelnou regulaci, a nikoliv ad hoc zásahy. Nejistota v energetice není neutrální stav, nejistota v energetice zdražuje energie, brzdí investice a oslabuje bezpečnost státu. Programové prohlášení vlády bohužel tuto nejistotu neodstraňuje, naopak ji zakonzervovává.

Možná bych se zmínil o dalším bodu z obsahu Ministerstva průmyslu a obchodu, částečně se prolíná s financemi: v programovém prohlášení je jedno řešení, které nás všechny zachrání, a to je zavedení elektronické evidence tržeb. Konečně zase budeme moci stavět ty školky, školy, hřiště, nemocnice. Z výnosu EET samozřejmě kromě toho, že zainvestujeme tyto investice, tak z výnosu samozřejmě i si pomůžeme ve státním rozpočtu, protože díky elektronické evidenci tržeb a výnosů z ní budeme mít vyrovnaný rozpočet, takže já věřím, že to nedopadne jako minule, a tento druhý pokus na elektronickou evidenci tržeb neskončí stejným fiaskem jako EET číslo 1.

Dále o dopravě, která patří do oblasti hospodářské. Je to téma, které se dotýká snad každého občana této země. Programové prohlášení obsahuje známé sliby, to znamená zrychlení výstavby, zjednodušení povolovacích procesů, rozvoj železnice, ale chybí mi tam priority, které stavby jsou skutečně prioritní, nějaký závazek ke kilometrům, nějaký časový horizont a i to, kdo za to vše je odpovědný. V té oblasti dopravy bych zmínil i oblast železnice, kde jednoznačně chybí časový rámec. Myslím si, že je to věc, která je v této věci velmi důležitá. **Celkem mě pobavila myšlenka, že vláda nebude ideologická nebo respektive odmítá ideologické zásahy do dopravy.** Přitom celá jedna politická strana, součást této koalice je postavena na ideologii v rámci, ve vztahu k dopravě: to znamená, že pokud tady máme stranu, která je ideologická v dopravě, nevím, proč se v programovém prohlášení objevuje odmítání ideologických zásahů. No, možná si to v té koalici nějakým způsobem vyříkáte.

Liniový zákon je jedna z věcí, která se dařila naplňovat právě v těch minulých volebních obdobích, není to otázka jenom toho minulého volebního období. Mě těší, že jsme v hospodářském výboru na tom byli schopni pracovat v rámci koalice i opozice, ale chci upozornit, že samotný liniový zákon nevyřeší urychlení výstavby. Je to jeden z nástrojů, je to důležitý nástroj, je na tom poměrně velká politická shoda. Ten aktuální problém samozřejmě není pouze v rychlosti výstavby, ale je to v zajištění financování připravených staveb a v té samotné přípravě tam také v tomto dokumentu moc textu jsem k tomu nenašel.

Dálniční síť. Jeho plán uvádí dokončení staveb, které jsou už v tuto chvíli připravovány nebo se blíží k realizaci, ovšem výhled do budoucna je velmi nekonkrétní a nedostatečný. **Chybí jednoznačný důraz na další propojení krajských měst v Čechách**, odlehčení Praze, Pražský okruh. Co se týká silniční sítě, nevidím zde žádnou zmínku. Přitom budování obchvatu a umístění tranzitní dopravy je klíčové pro zajištění kvality života ve městech. Toto se bohužel také do programového prohlášení nedostalo.

Co mě ovšem nejvíce mrzí, je **rezignace na rozvoj moderní vysokorychlostní železnice.** Uvádí se priorita 200 kilometrů za hodinu na stávajících tratích. Proč ne? Za mě to je promarněná příležitost na čtyři roky a ohrožení budoucí konkurenceschopnosti Česka. Zpochybňování probíhající přípravy VRT, kterou není potřeba analyzovat, ale potřeba zrychlit, a toto je **jedna z priorit TOP 09**, to

znamená **urychlení výstavby vysokorychlostních tratí**. Teď skutečně není čas se vracet zpátky a provádět analýzy. Já věřím, že jsme se všichni podíleli právě na přípravě vysokorychlostních tratí. Podíleli se na ní všichni odborníci v České republice a nelze říct, že se jedná pouze o nějaký ideologický nebo politický krok. **Výstavba a urychlení výstavby vysokorychlostních tratí je naprosto zásadní a my v TOP 09 to takto prosazujeme.**

Co se naopak v programovém prohlášení vlády objevilo, je výstavba vodního stupně Děčín. To je takový evergreen. Nevím, kdo jste byli naposledy v Ústí nad Labem, třeba letos v létě. Přešli jste ho suchou nohou a sami víte, že plavební stupeň Děčín tu vodu pod Ústím nad Labem, pod tím Střekovem, rozhodně nezajistí. Samozřejmě vítám to, že z toho megalomanského projektu, který původně byl navržen, se vodní stupeň z jezů, který tam měl být, poměrně zracionalizoval, je podstatně menší, obsahuje vodní elektrárnu, která pravděpodobně bude stíhat zásobovat i město Děčín, což vidím jako třeba pozitivní. Nicméně si myslím, že v tuto chvíli bez dalších návazných staveb nebo nějakého komplexního řešení je to jenom plácnutí do vody – kdyby v Labi nějaká byla. To, že se vrátí na Labe původní doprava, kterou známe ze sedmdesátých, osmdesátých let, tak to jsou skutečně už jenom takové sny lidí, kteří to pamatují. Víme velmi dobře, že ta klasická lodní doprava se na Labe, aniž by skutečně se obrovsky zainvestovalo, nevrátí.

Co má budoucnost, je regionální doprava, a to je věc, kterou si myslím, lze provozovat s loděmi s podstatně nižším ponorem, které zvládnou i třeba situaci u upraveného Labe a která by mohla výrazně pomoci právě regionálnímu rozvoji. To znamená podpora rozvoje flotily říčních a námořních plavidel pod českou vlajkou. Proč ne, ale opět by mě zajímala ekonomika této záležitosti.

Zmrazení cen dálničních známek. To je takové populistické plácnutí, vůbec to nedává smysl ve vztahu k ohrožení financování výstavby a údržby dálniční sítě. Je to nezodpovědné. Valorizační vzorec podle inflace a kilometrické délky zajišťuje udržitelnost. To je snad jasné. Samozřejmě tady bych zmínil nesmysl se slevami na jízdné ve výši 75 procent, to snad nikdo soudný nemyslí vážně. Já nevím, proč by stát měl platit mému synovi, když dojíždí do školy, slevu 75 procent, jestli je stát tak bohatý, že bude platit mému synovi jízdenku do škol. Nevím, no, tak asi těch peněz má dost. Podle mě to je naprosto nesmyslné. Pokud podpora, tak cílená pro ty, kteří tuto slevu potřebují, a ne pro všechny průřezově. **Naprosto nekonceptní, nesmyslná a populistická záležitost a za TOP 09 to jednoznačně odmítám.** Navíc se s tím svezou nepoctivci. Máme celkem jistotu, že se v těch věcech bude určitě dít poměrně plno nekalých věcí, což ostatně jako každá výjimka vždy přináší.

Na závěr bych možná k té dopravě, neprotežování cyklistické dopravy na úkor jiných. Nemějme cyklodopravu zase za takovou černou ovci. Chápu, že protěžování cyklistické dopravy ne vždy přinášelo úplně její popularitu, ale pokud se to uchopí trochu rozumně a trochu realisticky, tak cyklistická doprava má své místo v jednotlivých regionech nebo ve městech, takže rozumná, uvážená podpora dává smysl. Tak prosím, úplně cyklodopravu neodmítejme.

Další oblast, o které bych se rád zmínil a která vlastně patří do té oblasti hospodářství, je zemědělství. Je to oblast, která je hospodářská a patří do této oblasti. Vnímám debatu, která zejména mluví o potravinové soběstačnosti, stabilitě venkova, ovšem vyhýbá se klíčovými otázkám struktury podpory. Co zde nevidím, je zastropování dotací. Pokud se má změnit struktura současného zemědělství, pokud všechny ty problémy, na které se poukazuje, to znamená koncentrace zemědělské půdy, koncentrace financování, nedostatek financí, pokud se nepromítnou do zastropování dotací, které my **v TOP 09 prosazujeme a jednoznačně podporujeme zastropování dotací**, tak tento vlak jménem zemědělství narazí do zdi, bude neufinancovatelný, anebo někde seženete peníze a ty do toho dáte na dluh nebo je někde vyděláte. Možná, že ano, ale dostatek peněz pro zemědělství nebude, pokud se nezastropují dotace jako jeden krok, ne jako jediný krok, jako jeden krok.

V programovém prohlášení je zemědělství chápáno především jako výrobní sektor. Úplně mi tam chybí jeho další rozměr, a to je správa krajiny. Podle dostupných informací a veřejných vystoupení nového ministra zemědělství vláda tento model, který navrhla, považuje za funkční. Já se ptám: funkční pro koho? Pro krajinu zatíženou erozí, pro venkov, který se vyliňuje, pro malé a střední farmáře, kteří ztrácejí konkurenceschopnost, pro rodinné farmy? Já si myslím, že pro ně ne. A ta správná odpověď, ta je nabíledni. Ano, je to pro velké hráče. A nic proti nim, ať mají své financování, ať mají své podmínky. Ale prostě, a omlouvám se za ten expresivní výraz, **nemůžeme se vykašlat na rodinné farmy, prostě nemůžeme.**

Programové prohlášení vědomě přehlíží fakt, že koncentrace půdy vede k degradaci půdy, ztrátě biodiverzity, oslabení venkovských komunit a koncentrace samozřejmě vytváří, a mnozí to znáte, když jedete českým venkovem, takové ty ostrovy v obrovském moři obilí. Ten ostrov je malá vesnička, která je úplně odříznutá těmi obrovskými poli, těmi lány obilí, z té vesnice vede pouze asfaltová cesta tam a někdy ven, všechny cesty, polní cesty jsou rozorány, tak vypadá mnohde český venkov. A takový český venkov my nechceme. **My chceme životaschopný, konkurenceschopný český venkov a jeho řešení nebo jedno z řešení je výrazná podpora, podpora rodinných hospodářství, které my v TOP 09 podporujeme jednoznačně.**

Další věc, a to je poměrně záležitost, která se tady táhne jak červená nit a jelikož tady pamatují zhruba tři nebo čtyři volební období, tak jsou to povinné kvóty a regulace marží. To jsou věci, které se tady snažili vyřešit ještě v době, když tady seděly komunisté, když tady vládlo hnutí ANO, dvě vlády hnutí ANO, to se snažili vyřešit. Nevyřešili. Proč? Protože to není vůbec jednoduché. **Jsou to pouze líbivá slova, líbivé argumenty, že vláda vyřeší povinné kvóty pro české potraviny.** Prostě nevyřeší. Nevyřeší, i kdyby – tedy pokud nechce porušovat samozřejmě unijní zákony nebo vystoupí z Evropské unie, to samozřejmě ta možnost je, dokonce i ty náznaky už tady zazněly, co se týká vztahu k Evropské unii - tak ano, v tom případě povinné kvóty se zavést můžeme, můžeme dokonce mít 100 procent českých potravin, prostě volný pohyb zboží, který je jedním základním kamenem Evropské unie, jejímiž my jsme členy. Volný pohyb zboží tím rozhodně nezajistíme.

Pokud přijdete na to, jak povinné kvóty udělat, nepřišli jste na to za osm let, pokud teď na to přijdete, tak samozřejmě to bude skutečný majstrštyk. Regulace marží, to se k tomu vztahuje. My jsme tady mnohokrát řešili zákon o významné tržní síle, zákon o cenách, kontrolovaly se marže. Nikdy se nepřišlo na to, jakým způsobem to budeme řešit. Pokud nový pan ministr na to přijde, opět klobouk dolů. Já si myslím, že ta cesta je nereálná, čímž ovšem nechci říct, že to není problém. Je to problém, ale to řešení rozhodně není jednoduché a rozhodně nespočívá v těchto dvou, troufnu si říct, populistických opatřeních.

V zemědělství a zmiňoval jsem, že jeden z aspektů zemědělství je ochrana krajiny a půdy. To je myslím věc, která s tím velmi souvisí, a já bych se ještě krátce dotkl této oblasti, to znamená části, která je možná na pomezí Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí a možná více je v tom životním prostředí. To znamená, **ochrana přírody je skutečně oblast, kde jsou ty nedostatky programového prohlášení neviditelnější,** a to na konkrétních případech. A co mi jednoznačně chybí, a to si myslím, že je věc, já skutečně si netroufnu predikovat, zda je reálná či realizovatelná v tomto volebním období, ale věřím, že v tom dalším, kdy tato vláda ukončí svou činnost, a v tom dalším volebním období bude realizovatelná, a to je dokument, nebo respektive to, že neobsahuje **žádný závazek k vyhlášení nových chráněných krajinných oblastí.** To je věc, na kterou nejen dlouhodobě upozorňuje odborná veřejnost, ale samozřejmě je velmi žádaná i lidmi, kteří v těch oblastech žijí.

A já bych zmínil jednu. Víím, že tady byla debata právě nad jednou chráněnou krajinnou oblastí, která bude, či nebude zrušena. Já si myslím, že nebude, protože to zákony to nedovolují, ale možná zase se najde nějaký způsob. Ale co mě jednoznačně mrzí, a v programovém prohlášení minulé vlády to bylo,

respektive se to do něj dostalo, a to je vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Krušné hory. Kdo jste byl v Krušných horách, tak víte, že to je obrovsky se obnovující krajina. Kdo si to pamatujete z dob v těch řeknu osmdesátých letech, kdy ta krajina byla úplně zdevastovaná průmyslem, nejvyšší koncentrace oxidu síry v České republice byly v Krušných horách na Měděnci. Nejznečištěnější řeka České republiky byla řeka Bílina, která pramení v Krušných horách. To se všechno změnilo. Na Bílině jezdí vodáci, na Měděnci se lyžuje, jezdí cykloturisté, rozvíjí se turismus.

Chci říct, že na chráněnou krajinnou oblast Krušné hory se není třeba dívat pouze z pohledu ochrany přírody. Je to obrovská příležitost pro rozvoj této oblasti. Je to rozvoj turistiky, rozvoj penzionů, rozvoj služeb, rozvoj veškerých aktivit, které nabízí chráněná krajinná oblast. A když se na to budeme dívat čistě přes peníze, tak je to zhodnocení nemovitostí, zhodnocení majetku, zhodnocení penzionů, hotelů, protože mít takový objekt, mít takovou nemovitost v chráněné oblasti, jednoznačně přispívá k zhodnocení jako takovému. To znamená, není to čistě pohled ochrany přírody, ale je to i pohled řeknu rozvoje. **Jednoznačně chci říct za naši stranu, za TOP 09, máme jednoznačně podporu pro vyhlášení Chráněné krajinné oblasti Krušné hory.**

Samozřejmě můžeme se bavit o tom, nakolik chybí v programovém prohlášení systematická ochrana mokřadů, závazek k posílení přirozené retence vody, role obcí, vlastníků jako partnerů ochrany krajiny. **Bohužel, ochrana přírody je tady spíše frází než politickým závazkem.**

Samostatnou kapitolou je samozřejmě voda a sucho. Je to věc, která se dlouhodobě tady řeší, dlouhodobě se tady táhne jako červená nit, dělají se k tomu různé expertní skupiny jak ve Sněmovně, tak v Senátu. Chybí tady národní adaptační plán, respektive jeho aktualizace. K tomu se vláda nezavázala s konkrétními cíli. Nepřístupuje se ke krajině jako celku a ta odpovědnost se přesouvá spíše na obce bez odpovídající podpory.

Co mě tady mrzí je to, že se v této oblasti vláda nevyjádřila k obrovskému problému, který mají regiony zejména na dolním toku Ohře a Labe, a to jsou aktivní záplavové zóny. **Aktivní záplavové zóny jsou věcí, která výrazně limituje rozvoj regionů, výrazně limituje investice,** výrazně limituje život poblíž řek, poblíž vodních toků, a říkám, je to zejména v oblasti dolní Ohře a Labe, soutoku Labe, Litoměřicka, Roudnicka, Lounska. Tam jednoznačně je potřeba, byla připravována vyhláška... Já věřím, že současný ministr, nebo ať to bude kdokoliv nový, se tomu bude věnovat, a to je čistě pohled řeknu rozvoje regionů, pohled možná, bych řekl, to vám bude blízké, možná byznysový. Je to věc, která má uvolnit regulaci než ji více přitáhnout. Takže věřím, že se na to podíváte a tuhle záležitost doplníte.

Možná závěrem bych zmínil takový hodnotový rozměr celého programového prohlášení. Programové prohlášení formálně zmiňuje Evropskou unii a NATO. Praxe vlády, včetně veřejných vyjádření některých ministrů, tyto vazby ale často relativizuje nebo využívá pro domácí politický marketing. To musím jednoznačně odmítnout. A **ministři si musí uvědomit, že už jsou nyní ministry vlády České republiky, nikoliv youtubery nebo přispěvatelé na sociální sítě.** A ta odpovědnost ministra vlády České republiky je samozřejmě dramaticky vyšší než influencera na YouTube.

Česká republika nemůže lavírovat. Buď jsme pevnou součástí demokratického západu, nebo ztrácíme důvěru partnerů. **Rok 1989 nám nepřinesl svobodu navždy, přinesl nám odpovědnost** a prosím, podle toho jednejme.

V projevu jsem se vyhnul záměrně hodnocení osob a obsazení, to znamená, nevyjadřoval jsem se ke konkrétním ministrům, k jménům a postům, na které byli dosazeni, respektive nově zastávají. To by bylo skutečně na samostatný projev. **Nová vláda totiž stihla za pár týdnů vyrobít neuvěřitelné množství přešlapů, včetně poškození reputace naší České republiky.**

Vážené kolegyně, vážení kolegové, tato vláda **nemá jasnou strategii v průmyslu a energetice, nezvládá dopravu navzdory vlastním slibům, chce se vrátit ke špatnému modelu zemědělství, podceňuje ochranu krajiny a vody a v hodnotových otázkách je váhavá a nečitelná.** Česká republika si zaslouží vládu, která má plán, odvahu a jasnou hodnotovou kotvu. Tato vláda to bohužel není. Důvěra se nedává za slova nebo za lajky na Facebooku. **Důvěra se dává za směr, odpovědnost a hodnoty, a právě proto této vládě nemohu dát důvěru já, ani celý klub TOP 09.**

<https://www.top09.cz/co-delame/tiskove-zpravy/michal-kucera-pro-vladu-je-ochrana-prirody-spise-frazi-nez-politickym-zavazkem-32816.html?clanek=32816>